

KL's Miljøjura- uddannelse

Uddannelse / Målrettet erfarne miljøragsbehandlere og ledere

Opstart november 2025

Det siger deltagerne

"Arbejdet som sagsbehandler indenfor natur- og miljøområdet kræver en stor juridisk indsigt, da kompleksiteten i vores afgørelser ofte er høj og kræver inddragelse og vurderinger efter flere lovgivninger. Miljøjurauddannelsen har givet os en rigtig god indsigt i de mest relevante lovgivninger indenfor natur- og miljøområdet, og sammenhængen mellem EU-lovgivningen og vores nationale lovgivning. Fagligheden på kurset er høj og der anvendes dygtige undervisere, der er gode til at formidle stoffet. Vi har fået et stort fagligt udbytte af at deltage på kurset og kan i høj grad bruge læringen fra kurset i vores daglige arbejde. Vi kan kun anbefale kurset til alle som arbejder indenfor natur- og miljøområdet."

*Henriette Hansen, Biolog og Anne Lausten Hansen, Hydrogeolog,
Sønderborg Kommune, Hold Y 2023/2024.*

"Som leder af et fagligt bredt område har Miljøjurauddannelsen givet mig en rigtig god indsigt i det brede lovkompleks på hele miljø- og naturområdet og ikke mindst sammenhængen til planlægning, byggeri og EU-lovgivning. Det har været meget dygtige undervisere, som udover selve lovgivningen inddrager relevante afgørelser og retspraksis på deres respektive områder. Jeg vil klart anbefale Miljøjurauddannelsen til andre ledere og erfarne medarbejdere."

*Morten Boye Hansen, Leder af Natur, Miljø og Strandpark,
Ishøj kommune, Hold Y 2023/2024*

"Fysisk planlægning kræver samspil på tværs af med mange fagligheder indenfor miljøområdet. Som planlægger er det derfor vigtigt med et bredt kendskab på tværs af disse fagligheder for at kunne forstå de bindinger og udfordringer der kan være i forbindelse med udarbejdelse af f.eks. en lokalplan. KL miljøjurauddannelsen giver en solid, bred introduktion til lovgivning på miljøområdet, hvilket hjælper mig til at sikre, at de rette fagligheder er i spil på en konkret opgave. Uddannelsen giver også en god introduktion til den juridiske metode, som alle kommunale sagsbehandlere kan have stor gavn af. Jeg har kun rosede anbefalinger til underviserne og selve uddannelsen."

Rina Erstad, arkitekt og planlægger, Gribskov Kommune, Hold Y 2023/2024

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
kl.dk

 @kommunerne
 KL

Produktion: Kommuneforlaget A/S
Design: e-Types
Foto: Colourbox

Indledning

Kom med på KL's Miljøjurauddannelsens Hold Æ

KL har siden 2004 årligt afholdt en populær og respekteret uddannelse i miljøjura, som gennem syv to-dages moduler og en eksamen giver de kommunale sagsbehandlere et grundigt tværgående overblik, og en opdateret kompetenceopbygning i forhold til at håndtere sager med juridisk indhold på teknik- og miljøområdet.

KL's Miljøjurauddannelse er markedets mest fuldstændige og grundige uddannelse af sin art, præcist målrettet arbejdet i de kommunale teknik- og miljøforvaltninger, løbende tilpasset til nye behov og med nogle af de mest respekterede undervisere i Danmark. Uddannelsen har gennem årene vist sit værd i praksis, og giver et godt netværk, du kan bruge også efter uddannelsen.

Uddannelsens opbygning / modulbeskrivelser

Uddannelsen består af 7 moduler af 2 dages varighed.

Modul 1: Generel forvaltningsret

Start: 11. november 2025, kl. 09.00
Slut: 12. november 2025, kl. 15.30

Deltageren får et solidt kendskab til centrale dele af forvaltningsretten med henblik på anvendelse i den daglige sagsbehandling på miljøområdet. Med udgangspunkt i konkrete eksempler vil deltageren få indblik i en række forvaltningsretlige principper og en række centrale sagsbehandlingsregler. Der vil tillige blive fokuseret på mulighederne for efterprøvelse af de kommunale afgørelser via administrativ rekurs, ombudsmandskontrol mv. Introducering til EU-retten vil indgå som en integreret del af undervisningen.

Modul 3: Planlægning samt Kommunalret

Start: 3. marts 2026, kl. 09.00
Slut: 4. marts 2026, kl. 15.30

Deltageren får et solidt kendskab til de kommunalretlige regler om samspillet mellem kommunalbestyrelsen, udvalgene og administrationen herunder kommunestyrelsesloven og normalforretningsordnen, normalstyrelsesvedtægten. Endvidere vil principperne for intern delegation mellem det politiske niveau og administrationen og delegation inden for administrationen blive gennemgået, samt de almindelige principper for mødeafvikling og beslutningstagning i udvalg og kommunalbestyrelser. Medarbejderen får en indføring i den nye struktur og grundprincipperne i planloven, hvor samspillet mellem planlægningen og miljømæssige hensyn vil blive behandlet.

Modul 2: Vandløb og miljømålsloven samt vandforsyning og spildevand

Start: 13. januar 2026, kl. 09.00
Slut: 14. januar 2026, kl. 15.30

Deltageren vil få et solidt kendskab til de dele af lovgivningen på vandplans-, vandløbs-, vandforsynings- og spildevandsområdet, der er relevante for kommunerne. Vandområdeplanens indvirkning på regulering af recipienterne vil blive perspektiveret i forhold til meddelelse af udledningstilladelser og regnvandsbetingede udledninger. Der vil blive stillet skarpt på vandløbslovens system og de særlige komplikationer med meddelelse af indvindingstilladelser efter vandløbsloven. Reglerne vil blive belyst ved hjælp af praktiske eksempler, således at deltagerne vil være i stand til at arbejde med reglerne i praksis.

Modul 4: Naturbeskyttelse samt godkendelse og driftsregulering af landbrug

Start: 22. april 2026, kl. 09.00
Slut: 23. april 2026, kl. 15.30

Deltageren vil få solid indføring i hvilke juridiske regler, der finder anvendelse i forbindelse med forvaltningen af naturområderne herunder håndhævelse og dispensation i forbindelse med beskyttede naturtyper, internationale naturbeskyttelsesområder, administration af byggeplaner og fredede områder. Desuden vil deltageren få solidt kendskab til de nye opgaver og særlige forhold omkring landbruget i relation til husdyrloven. Undervisningen vil tage udgangspunkt i konkrete cases.

Modul 5: Godkendelse og driftsregulering af industri og VVM

Start: 2. juni 2026, kl. 09.00

Slut: 3. juni 2026, kl. 15.30

Deltageren vil få indgående kendskab til driftsreguleringen og lovgivningen på virksomhedsområdet særligt miljøbeskyttelsesloven, godkendelsesbekendtgørelsen, branchebekendtgørelser samt den for kommunerne relevante praksis på området. Herefter vil hovedvægten være på reglerne om godkendelse af virksomheder og påbuds-regulering af ikke-godkendelsespligtige virksomheder. Reglerne for VVM (miljøvurdering af konkrete projekter) vil også blive gennemgået. Dette med fokus på industrivirksomheder, men også med en beskrivelse, der er bredere end det.

Modul 6: Jordforurening og ansvar samt affald

Start: 11. august 2026, kl. 09.00

Slut: 12. august 2026, kl. 15.30

Deltageren får et solidt indblik i jordforureningslovens regler om kortlægning, offentlig finansieret oprensning, mulighederne for at give undersøgelses- og oprensningspåbud, de særlige regler om villaolietanke og reglerne om bortskaffelse af forurenet. Den civile retlige vinkel på problemstillingen, der knytter sig til køb og salg af fast ejendom, der senere viser sig at være forurenet, vil også blive berørt. Miljøansvarsdirektivet vil ligeledes blive behandlet.

Affaldsreglerne er genstand for massiv og stadig stigende regulering og store dele af de kommunale affaldsydelser står overfor en selskabsgørelse. På kurset vil deltagerne få et overblik over alle affaldsreglerne, og der vil blive stillet skarpt på, hvordan kommunerne forbereder sig til selskabsgørelsen, får overblik over de affaldsydelser, der skal selskabsgøres, træffer konkrete afgørelser på affaldsområdet, og ikke mindst får et solidt, forvaltnings- og miljøretligt fundament til at navigere i enhver sag, som implicerer affald, hvad enten det er mennesker, luft- eller jordmediet, affaldsdisciplinen kommer i berøring med. I det omfang jord er affald, vil det derfor også blive behandlet. Reglerne vil blive belyst ved hjælp af mange praktiske eksempler samt afgørelser og domme.

Modul 7: Byggesagsbehandling samt tilsyn og håndhævelse

Start: 22. september 2026, kl. 09.00

Slut: 23. september 2026, kl. 15.30

Deltageren får et bredt kendskab til byggelovgivningen samt et generelt indblik i byggesagsbehandlerens arbejde. Desuden informeres om byggesagsbehandlingens sammenhæng med øvrig lovgivning og sammenhængen med miljølovgivningen. Modulet tager udgangspunkt i byggeloven og bygningsreglementet. Der gives eksempler på de forskellige sagstyper og på sagsforløbene. Desuden informeres om administration af lokalplaner, anden lovgivning og miljølovgivningens sammenhæng og konsekvenser for byggesagsbehandlingen. Der vil også være en kort gennemgang af klagemuligheder og klagens virkning for det videre sagsforløb. Deltageren får en indføring i hvilke juridiske regler, der finder anvendelse i forbindelse med tilsyn herunder retssikkerhed, håndhævelser og gebyrer på miljøområdet samt disse reglers anvendelse og konsekvens i forhold til konkrete problemstillinger. Med udgangspunkt i miljøbeskyttelsesloven og Miljøstyrelsens Håndhævelsesvejledning vil de forskellige håndhævelsesinstrumenter blive gennemgået. Adgangen til foretagelse af retlig lovliggørelse vil ligeledes blive gennemgået. De relativt nye regelsæt i retssikkerhedsloven, vejledning om virksomhedstilsyn og nye regler for opkrævning af tilsynsgebyr vil også blive gennemgået.

Præsentation af undervisere

Advokat Mads Kobberø, Codex Advokater, underviser i modul 1, 5, 6 og 7.

Mads har de seneste ca. 30 år udelukkende arbejdet med miljøsager og tilgrænsende offentligretlige sagsområder, herunder natur-/vandløbssager. I sine ca. 27 år som miljøadvokat har han som det væsentligste arbejdet for landets kommuner og en række andre offentlige myndigheder. Mads Kobberø underviser desuden i miljøgodkendelse, jordforurening, VVM, miljøforvaltningsret og tilsyn/håndhævelse på miljøområdet.

Juridisk konsulent Mai-Britt Bruun, Miljøjura, underviser i modul 4.

Mai-Britt er uddannet jurist og har arbejdet som advokat med speciale i miljø- og planret. Mai-Britt arbejder til dagligt med miljøsagsbehandling og miljøretlige- og forvaltningsretlige problemstillinger. Mai-Britt har undervist og holdt foredrag inden for en række miljøretlige emner siden 2008. Mai-Britts interesseområder er især virksomheds- og husdyrregulering, miljøbeskyttelse, naturbeskyttelse, og grundvandsbeskyttelse, habitat-, VVM- og IE-direktivet.

Advokat (H) og partner Henriette Soja, Horten, underviser i modul 2 og 6.

Henriette har arbejdet med miljøret, planret, naturbeskyttelse, byggeret, kyst- og klimasikring, affald og vand samt forsyningsret i hele sin karriere. Hun er specialiseret i miljøret, og er en af Danmarks førende advokater inden for denne disciplin. Henriette har gennem mange år rådgivet i talrige sager inden for miljø-, plan- og byggeområdet og ført en lang række principielle retssager inden for alle de sagsområder, der traditionelt varetages af den kommunale tekniske forvaltning og den kommunale forsyningssektor.

Juridisk konsulent Natalia Louise Lehnsdal, KL Jura og EU, underviser i modul 3.

Natalia rådgiver kommunerne indenfor forvaltningsretlige spørgsmål, herunder spørgsmål om kommunalret. Underviser i forskellige temaer, så som forvaltningsret, herunder sagsbehandlingsreglerne indenfor de forskellige fagområder i en kommune samt politikerbetjening i en kommune.

Advokat Jens Flensborg, Codex Advokater, underviser i modul 1, 3 og 7.

Jens har siden 1999 beskæftiget sig med offentlig ret i bred forstand, hvor han primært optræder som rådgiver for danske kommuner og andre offentlige, som han også repræsenterer i administrative klagesager og civile retssager. Jens primære interesseområder er miljø-, plan- bygge- og naturbeskyttelseslovgivningen. Jens arbejder også i øvrigt meget med areallovgivning, herunder ikke mindst i forbindelse med ekspropriation, hvor han repræsenterer sine klienter i taksations- og retssager. Jens afholder løbende kurser og seminarer inden for sine kompetenceområder, herunder på KL's miljøjurauddannelse.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

✕ @kommunerne
📺 KL

Praktiske oplysninger

Uddannelsessted

Comwell Klarskovgaard
Korsør Lystskov 30
4220 Korsør

Pris

Kr. 47.250,- ekskl. moms.

Beløbet kan enten betales i én rate med forfald 1. december 2025 eller i to rater med forfald for halvdelen af beløbet 1. december 2025 og den anden halvdel 1. februar 2026.

Inkluderet i prisen

- 14 undervisningsdage
- 7 overnatninger og forplejning
- Materiale
- Fælles online portal for kursusdeltagerne
- Fri adgang til Karnovs digitale lovsamling på Teknik- og Miljøområdet med fortolkningsbidrag, forklaringer, hotline mv.
- Feedback på afsluttende opgave
- Diplom for kurset

Tilmeldingsfrist

15. september 2025

Detaljer om KL's Miljøuddannelse og det fulde program for Hold Æ kan findes på:
www.komponent.dk/teknik-miljoe/kls-miljojuddannelse

Kontaktpersoner fra KL

Janne Sommer Nielsen, jani@kl.dk, 3370 3515

Kontaktpersoner fra Komponent

Aida Buzdalek, ah@komponent.dk, telefon 2494 4373